

Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8019 Dep
0030 Oslo

Arbeids- og inkluderingsdepartementet	
Saksnr.: 200600598	Dok.nr.: 23
Arkivkode: 669	Dato: 201206
Avd.: 1MA NAV	Saksbeh.:
U.off.:	

Administrerende direktør/
Director General

Kongens gt. 6
Pb. 8131 Dep.
NO-0033 Oslo
Tel.: +47-21 09 49 90
Fax: +47-21 09 49 98

Internet: www.ssb.no
E-post/E-mail: ssb@ssb.no

Kongsvinger, 18.12.2006
Deres ref.: 200600598-/BUN, Vår ref.: 06/2060-2
Saksbehandler: Paul Inge Severeide
Seksjon for befolkningsstatistikk

Oppfølging av anbefalinger fra FNs rasediskrimineringskomité

Statistisk sentralbyrå (SSB) viser til brev av 28. september i år angående anbefalinger fra FNs rasediskrimineringskomité (CERD) og deres merknader til mangelen på statistikk over den etniske sammensetningen i befolkningen.

Avgrensning av risikopopulasjonen - etniske minoriteter

Regjeringens handlingsplan mot rasisme og diskriminering avgrensner befolkningen som står i fare for å bli diskriminert og bli utsatt for rasisme til å omfatte personer med innvandrerbakgrunn, nasjonale minoriteter og samer. Betegnelsen minoriteter brukes om alle gruppene som omfattes av planen – dvs. både de som er innvandrere eller barn av innvandrere, nasjonale minoriteter og samer.

Hva innebærer CERDs kritikk?

CERDs kritikk synes å være at norske myndigheter vet for lite om ulike minoritetsgruppers størrelse og sammensetning, og at innvandrerbakgrunn ikke er en egnet erstatning for etnisk minoritetsbakgrunn. Hvordan kan norske myndigheter etterkomme denne kritikken?

Hva finnes av statistikk om nasjonale minoriteter, samer og personer med innvandrerbakgrunn?

Nasjonale minoriteter

Med nasjonale minoriteter forstås grupper med lang tilknytning til Norge. Jøder, kvener, rom (sigøynere), romanifolket (tater/de reisende) og skogfinner regnes som nasjonale minoriteter i Norge.

SSB lager ikke individbasert statistikk for noen av disse gruppene. I Einar Lie og Hege Roll Hansens framstilling av Statistisk sentralbyrås historie, framgår det at det fra folketellingene fra 1845 var vanlig å inkludere kategorier som religion, fødested og "talte språk" i tellingene, for å identifisere minoriteter. I Norge ble det lenge skilt mellom befolkningen som snakket norsk og "lapper og kvæner", som altså hadde samisk, kvensk eller finsk som morsmål. Andre "undergrupper" i Norge på 1800-tallet var tater, som ikke engang ble omfattet av folketellingene, men som ble gjenstand for egne "fantetellinger". Oversikten over språkminoriteter i nord ble brukt da den norske staten satte i gang sin "fornorskingspolitikk" i nord-områdene. Fra folketellingen i 1866 ble også jøder skilt ut i de norske folketellingene. Telling av nasjonale minoriteter pågikk fram til og med folketellingen i 1930. I forbindelse med folketellingen i 1970 ble det i en del utvalgte kretser i Nordland, Troms og Finnmark gjennomført en tilleggsundersøkelse for å gi statistikk over den samiske tilknytningen til de personene som bodde i kretsene.

Samer

Mangelen på statistikk om samer er påpekt både av Sametinget og av andre institusjoner. I 2003 inngikk SSB et samarbeid med Sámi Instituhtta/Nordisk Samisk Institutt om utvikling av samiskrelatert statistikk. Prosjektets mål er å få etablert en permanent ordning for utarbeiding og formidling av samisk statistikk i Norge.

Publikasjonen *Samisk statistikk 2006* som ble utgitt i februar 2006, er ett av resultatene av samarbeidsprosjektet. Statistikken i Samisk statistikk er geografisk basert. Mer konkret omhandler statistikken utvalgte områder som etter visse kriterier er definert som samiske bosettingsområder, det såkalte *geografiske virkeområdet for Samisk utviklingsfond (SUF)*.

Samtidig som "Samisk statistikk 2006" ble publisert, ble også temasiden "Samer i Norge" åpnet.

SSB vil fortsette dette samarbeidet med Sámi Instituhtta/Nordisk Samisk Institutt. Vi tar sikte på å oppdatere og videreutvikle temasiden og vi vil utgi en samisk statistisk publikasjon hvert annet år, neste gang i 2008.

Avgrensning av den samiske populasjonen har vært et viktig tema i arbeidet med samisk statistikk. Publikasjonen i 2006 er som nevnt basert på SUFs geografiske virkeområde. Et viktig argument for dette valget er at dette er et område som Sametinget disponerer særskilte virkemidler for. For å kunne planlegge bruken og evaluere effekten av disse virkemidlene, har Sametinget behov for denne typen data. Inndelingen har også sine klare begrensninger. En av de vesentligste er at SUFs geografiske virkeområde kun dekker områder nord for Saltfjellet. Dermed faller hele det sørsamiske bosettingsområdet utenfor.

SSB vil i samarbeid med samemiljøene se på muligheten for å utvikle datagrunnlaget for samisk statistikk. I den sammenheng vil vi vurdere muligheten for en utvidelse i retning av en individbasert statistikk. Vi vil se nærmere på eksisterende datakilder med informasjon om samisk tilhørighet og eventuelt hvilke supplerende kilder/informasjon som kan utnyttes for å lage en mest mulig heldekkende, og samtidig uavhengig statistikk over den samiske befolkningen. Utredningen skal gjennomføres i løpet av 2007 og vil danne grunnlaget for hvorvidt SSB skal utarbeide en individbasert samestatistikk på løpende basis.

Innvandrere

I motsetning til samer som er definert som urfolk, og nasjonale minoriteter som har lang tilknytning til Norge, er innvandrere i Norge en gruppe med kortere tilknytning. For denne gruppen produserer og publiserer SSB individbasert statistikk. Datagrunnlaget for å analysere personer med innvandrerbakgrunn er basert på folkeregisteropplysninger, og innvandrernes landbakgrunn baseres på forelderens fødeland.

Fra 1970 og fram til 2006 har det skjedd mer enn en seksdobling av innvandrerbefolkningen etter SSBs definisjon. Innvandrerne i Norge har bakgrunn fra over 200 land og selvstyrte regioner. Innvandrerbefolkningen i Norge, defineres av SSB som personer født i utlandet med to utenlandsfødte foreldre. Innvandrerbefolkningen talte 387 000 per 1/1- 2006, og utgjorde på samme tidspunkt 8,3 prosent av befolkningen. Om vi i tillegg tar med alle andre som er født i utlandet eller som har minst én forelder eller besteforelder som er det, vil det bli 760 000 eller vel 16 prosent med en viss slektsmessig bakgrunn fra andre land.

SSB er i ferd med å avslutte datainnsamlingen til en stor levekårsundersøkelse blant de ti største ikke-vestlige innvandrergruppene i Norge. I denne undersøkelsen blir respondentene spurt om de tilhører en etnisk, nasjonal eller språklig minoritet i eget, eller foreldres, fødeland. Opplysningene det spørres etter her, vil gi mer informasjon om etnisk tilhørighet for enkelt landgrupper, men vil ikke gi et bilde av den norske befolkningens etniske sammensetning.

Oppsummering og konklusjon

CERDs bekymring er at Norge vet for lite om de etniske minoritetene i landet. Norske myndigheter avgrensner etniske minoriteter til å omfatte innvandrere, nasjonale minoriteter og urfolk.

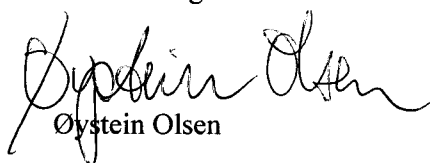
SSB publiserer jevnlig statistikk om innvandreres demografi og levekår. Statistikken er individbasert, men publiseres og formidles i henhold til prinsipper om personvern og konfidensialitet.

SSB spør ikke om etnisk tilhørighet i sine løpende undersøkelser, og har heller ikke planer om å gjøre det i framtida.

SSB publiserer i dag ikke individbasert statistikk om den samiske befolkningen. Den samiske statistikken er geografisk basert, og omfatter det geografiske virkeområdet for Samisk utviklingsfond (SUF). I løpet av 2007 vil SSB gjennomføre en gjennomgang av eksisterende datakilder og vurdere muligheten av å utarbeide en individbasert samestatistikk på løpende basis.

I CERDs anbefaling nr. 8 om indentifisering med en etnisk gruppe anbefales det at [...] *that such identification shall, if no justification exists to the contrary, be based upon self-identification by the individual concerned.* Anbefalingen om selv-identifikasjon må forstås utfra et rettighetsperspektiv som sikrer individet et samtykke om å stadfeste sin egen identitet, og ut fra tradisjonell praksis for innsamling av opplysninger til folke- og boligtellinger, nemlig selvutfylling eller selvrapportering. I Norge tar vi sikte på å gå bort fra denne metoden ved at vi bruker opplysninger i administrative registre i våre folke- og boligtellinger, og det vil derfor høyst sannsynlig ikke bli gjennomført landsomfattende undersøkelser som gir mulighet for selv-identifikasjon når det gjelder etnisk identitet.

Med vennlig hilsen

Øystein Olsen